

เรื่อง โหระบอน

รายละเอียด

โหระบอน ชื่อวิทยาศาสตร์ *Sauromatum giganteum* (Engl.) Cusimano & Hett. (ชื่อพ้องวิทยาศาสตร์ *Typhonium giganteum* Engl.) จัดอยู่ในวงศ์บอน ([ARACEAE](#))

สมุนไพโรหระบอน มีชื่อเรียกอื่นว่า ยวีไปฟู ตูเจี้ยวเหลียน ไปฟูจื่อ (จีนกลาง) เป็นต้น

ลักษณะของโหระบอน

- **ต้นโหระบอน** จัดเป็นพรรณไม้จำพวกวาน มีอายุได้หลายปี โหระบอนเป็นพืชที่ไม่มีลำต้น แต่มีหัวอยู่ใต้ดินลักษณะคล้ายกับหัวเผือก ลักษณะเป็นรูปกลมรียาว แต่มีขนาดเล็กกว่าหัวเผือก มีขนาดใหญ่และเล็กไม่เท่ากัน เปลือกหัวเป็นสีน้ำตาลเข้มและมีลายคล้ายกับเกล็ดปลา บริเวณโคนของลำต้นเหนือดินมีรากฝอยมาก
- **ใบโหระบอน** มีการแตกใบจากบริเวณโคนต้น ก้านใบยาวและอวบหนา ก้านใบมีลักษณะตั้งตรงมีร่องโค้งคล้ายกับก้านกล้วย ในต้นหนึ่งจะมีใบประมาณ 2-4 ใบ ในระยะเวลา 1-2 ปี จะมีการแตกใบ 1 ใบ ใบอ่อน

มักจะม่วงนอ ส่วนใบที่โตเต็มที่แล้วจะมีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมมนรี ปลายใบแหลม ขอบใบเป็นคลื่น

- **ดอกโหระบอ** ออกดอกเป็นดอกเดี่ยวแทงขึ้นมาจากหัวที่อยู่ใต้ดิน ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียจะอยู่ในช่อเดียวกัน ดอกมีลักษณะกลมยาวคล้ายรูปทรงกระบอก มีเนื้อนิ่ม ดอกเป็นสีม่วงมีแต้มเล็กน้อยและมีลายเส้นตรง มีกาบใบสีม่วงอ่อนห่อหุ้มอยู่ ภายในดอกจะพบผล
- **ผลโหระบอ** ผลจะอยู่ภายในดอก เมื่อสุกแล้วจะเป็นสีแดง

สรรพคุณของโหระบอ

1. หัวใต้ดินมีรสเบื่อเมา เผ็ดชุ่มเล็กน้อย มีพิษมาก เป็นยาร้อน ออกฤทธิ์ต่อตับและกระเพาะ ใช้เป็นยาขับเสมหะ ขับลมชื้น (หัว)
2. ช่วยแก้อาการปวดศีรษะข้างเดียว เป็นลมตะกัง (หัว)
3. ใช้เป็นยาแก้ต่อมน้ำเหลืองลำคอที่ติดเชื้อวัณโรค (ผลที่ยังไม่แตก) โดยใช้หัวสด นำมาปอกเปลือกออกแล้วนำมาตำให้แตก ใช้ทาบริเวณที่เป็นแผลวันละ 1 ครั้ง (หัว)
4. ใช้เป็นยาแก้โรคปากคอ คอติบ เจ็บคอ (หัว)
5. หัวใช้ภายนอกเป็นยาแก้พิษงู แมลงสัตว์กัดต่อย และแก้บาดทะยัก (หัว)
6. หัวใช้เป็นยาแก้ปวด แก้ปวดหลัง ปวดเอว ปวดขา ปวดตามข้อ (หัว)
7. หัวมีสรรพคุณเป็นยาแก้กล้ามเนื้อหดเกร็งเป็นก้อน แก้ตกใจง่าย แก้อัมพฤกษ์ อัมพาต (หัว)
8. ใช้เป็นยาแก้อัมพฤกษ์ที่ทำให้ตาหรือปากเบี้ยว ให้ใช้หัวโหระบอแห้งที่กำจัดพิษออกแล้ว 60 กรัม, แมงป่องตากแห้ง 30 กรัม และหนอนใบหม่อน 30 กรัม นำมารวมกันบดให้เป็นผงทำเป็นยาเม็ด เม็ดละ 3 กรัม ใช้รับประทานครั้งละ 1 เม็ด วันละ 2-3 ครั้ง เช้าและเย็น (หัว)

ข้อควรระวังในการใช้โหระบอ

- สตรีมีครรภ์ห้ามรับประทานสมุนไพรชนิดนี้
- ไม่ควรนำหัวโหระบอสด ๆ ที่ยังไม่ผ่านกรรมวิธีการกำจัดพิษมารับประทานหรือใช้เป็นยา

กรรมวิธีการกำจัดพิษโหระบอ

- ให้นำหัวโหระบอมาล้างน้ำให้สะอาด แล้วนำไปแช่ในน้ำประมาณ 1 สัปดาห์ โดยให้เปลี่ยนน้ำที่แช่ทุก ๆ วัน วันละ 2 ครั้ง เช้าและเย็น เมื่อแช่ครบ 1 สัปดาห์จึงนำหัวโหระบอมาแช่กับน้ำสารส้ม (ในอัตราส่วนหัวโหระบอ 50 กิโลกรัม ต่อสารส้ม 1 กิโลกรัม) เป็นเวลา 1 วัน หลังจากนั้นให้นำสารส้มออก ใส่

น้ำสะอาดลงไป แชนกว่าน้ำจะไม่มีรสเบื่อเมาผิด แล้วจึงนำหัวที่ได้มานึ่งกับขิง (ในอัตราส่วน 50 ต่อ 12) หรือในบางตำราจะนึ่งพร้อมกับชะเอมด้วย หลังจากนั้นจนสุกแล้วจึงนำหัวที่ได้มาหั่นเป็นแผ่น ๆ แล้วนำไปตากให้แห้ง จึงเก็บไว้ใช้ประโยชน์ทางยา

ขนาดและวิธีใช้โหระบอน

- ให้ใช้ยาแห้งที่ผ่านกรรมวิธีกำจัดพิษแล้วเท่านั้น โดยให้ใช้ครั้งละ 3-6 กรัม นำมาต้มกับน้ำรับประทาน หรือหากจะใช้ยาผง ก็ให้ใช้เพียงครั้งละ 3-5 กรัม

ข้อมูลทางเภสัชวิทยาของโหระบอน

- หัวและทั้งต้นพบเมือก, Alkaloids (บางชนิดที่พบเป็นพิษ), Glucorin D, Glutamic acif, B-sitosteryl-D-glucoside, Saponin เป็นต้น

คำสำคัญ : โหระบอน

ที่มา : <https://medthai.com/>

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2020-07-17

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1775&code_db=610010&code_type=01